

SCI-CONF.COM.UA

**SCIENCE AND INNOVATION
OF MODERN WORLD**

**PROCEEDINGS OF IX INTERNATIONAL
SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE
MAY 18-20, 2023**

**LONDON
2023**

SCIENCE AND INNOVATION OF MODERN WORLD

Proceedings of IX International Scientific and Practical Conference

London, United Kingdom

18-20 May 2023

London, United Kingdom

2023

UDC 001.1

The 9th International scientific and practical conference “Science and innovation of modern world” (May 18-20, 2023) Cognum Publishing House, London, United Kingdom. 2023. 727 p.

ISBN 978-92-9472-194-5

The recommended citation for this publication is:

Ivanov I. Analysis of the phaunistic composition of Ukraine // Science and innovation of modern world. Proceedings of the 9th International scientific and practical conference. Cognum Publishing House. London, United Kingdom. 2023. Pp. 21-27. URL: <https://sci-conf.com.ua/ix-mizhnarodna-naukovo-praktichna-konferentsiya-science-and-innovation-of-modern-world-18-20-05-2023-london-velikobritaniya-arhiv/>.

Editor

Komarytskyy M.L.

Ph.D. in Economics, Associate Professor

Collection of scientific articles published is the scientific and practical publication, which contains scientific articles of students, graduate students, Candidates and Doctors of Sciences, research workers and practitioners from Europe, Ukraine and from neighbouring countries and beyond. The articles contain the study, reflecting the processes and changes in the structure of modern science. The collection of scientific articles is for students, postgraduate students, doctoral candidates, teachers, researchers, practitioners and people interested in the trends of modern science development.

e-mail: london@sci-conf.com.ua

homepage: <https://sci-conf.com.ua>

©2023 Scientific Publishing Center “Sci-conf.com.ua” ®

©2023 Cognum Publishing House ®

©2023 Authors of the articles

TABLE OF CONTENTS

AGRICULTURAL SCIENCES

1. *Миронова Г. В.* 15
ЕКОНОМІЧНА ДОЦІЛЬНІСТЬ ВИРОЩУВАННЯ НАСІННЄВОЇ
КАРТОПЛІ В УМОВАХ ЛІСОСТЕПУ ПРАВОБЕРЕЖНОГО
2. *Олекшій Л. М., Бурак І. М., Грицевич Ю. С.* 20
ЗАСТОСУВАННЯ СТИМУЛЮЮЧИХ ПРЕПАРАТІВ –
ЗАПОРУКА ВИСОКОГО УРОЖАЮ БУРЯКІВ ЦУКРОВИХ
(*BEETA VULGARIS SACCHARIFERA*)

BIOLOGICAL SCIENCES

3. *Островська С. С., Храмцова Є. О., Павлова Я. О., Деркач Д. А.,
Керлан І. С., Тищенко Т. Д.* 26
ВПЛИВ КУРКУМІНУ НА ТОКСИЧНІ ВЛАСТИВОСТІ КАДМІЮ

MEDICAL SCIENCES

4. *Ахмедова К. М., Каук О. І.* 30
ХРОНІЗАЦІЯ БОЛЮ: ПРИЧИНИ ТА ЇХ ЗМІНЛИВІСТЬ ПІД ЧАС
ВОЄННОГО ЧАСУ
5. *Боднарюк О. І., Войтко О. І.* 37
ОСОБЛИВОСТІ МІКРОБІОЦЕНОЗУ ПІХВИ У ДІВЧАТ, ХВОРИХ
НА САЛЬПІНГООФОРИТ
6. *Васильківська М. Ю., Кузь Х. В., Семеняк А. В.* 46
КЛІНІЧНИЙ ВИПАДОК ПІСЛЯПОЛОГОВОГО СЕПСИСУ
7. *Дубова В. В., Маринчина І.* 51
СИНДРОМ ПОЛІКІСТОЗНИХ ЯЄЧНИКІВ: ФАКТОР, ЩО
ПІДВИЩУЄ РИЗИК СЕРЦЕВО-СУДИННИХ ЗАХВОРЮВАНЬ
8. *Дунаєва О. В., Дунаєв Я. Ю.* 55
ПОРУШЕННЯ ЕВАКУАТОРНОЇ ФУНКЦІЇ ШЛУНКУ. РЕФЛЮКС
9. *Кузь Х. В., Васильківська М. Ю., Семеняк А. В.* 59
ПЕРЕБІГ ЕНДОМЕТРІОЗУ ПІД ЧАС ВАГІТНОСТІ
10. *Кулик А. О., Маринчина І. М.* 64
ЕТІОЛОГІЯ, ФАКТОРИ РИЗИКУ І МЕТОДИ ЛІКУВАННЯ
ПЕРВИННОЇ ДИСМЕНОРЕЇ У ПІДЛІТКІВ
11. *Маринчина І. М., Венчур Х. Т.* 70
ПРЕЕКЛАМПСІЯ У ЖІНОК, ХВОРИХ НА COVID-19
12. *Маринчина І. М., Анфілофієва В. Р.* 75
ТРОМБОФІЛІЯ. ВПЛИВ ХВОРОБИ НА ВАГІТНІСТЬ
13. *Мельник К. О., Приймак С. Г.* 78
ПАТОГЕНЕЗ ПСИХОЛОГІЧНОГО БЕЗПЛІДДЯ
14. *Мороз А. В., Маринчина І. М.* 83
ВПЛИВ ГІПЕРТЕНЗИВНИХ РОЗЛАДІВ НА ПЕРЕБІГ
ВАГІТНОСТІ ТА ПІСЛЯПОЛОГОВОГО ПЕРІОДУ

15.	<i>Приймак С. Г., Чернак Т. Р.</i>	87
	МАГНЕЗІАЛЬНА ТЕРАПІЯ У ВАГІТНИХ З ЕКЛАМПСІЄЮ	
16.	<i>Пустова Н. О., Трошина В. Д.</i>	91
	КИСНЕВЕ ЗНЕБОЛЕННЯ ЗАКИСОМ АЗОТУ В ДЕРМАТОЛОГІЇ	
17.	<i>Савіна О. В., Саєвська Я. М., Семеняк А. В.</i>	93
	АКТУАЛЬНІСТЬ ДІАГНОСТИКИ АНТИФОСФОЛІПІДНОГО СИНДРОМУ У ВАГІТНИХ З ТРОМБОЗОМ В АНАМНЕЗІ	
18.	<i>Саєвська Я. М., Савіна О. В., Салехі Д. Д., Семеняк А. В.</i>	97
	ЦЕРЕБРАЛЬНІ УСКЛАДНЕННЯ У ПАЦІЄНТІВ З ПРЕЕКЛАМПСІЄЮ	
19.	<i>Слабкий Г. О., Горвард А. М.</i>	102
	ЕКСПЕРТНЕ ВИЗНАЧЕННЯ ВПЛИВУ РОСІЙСЬКОЇ АГРЕСІЇ НА ГРОМАДСЬКЕ ЗДОРОВ'Я В УКРАЇНІ	
20.	<i>Слабкий Г. О., Козар Ю. Ю.</i>	106
	ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ПАЦІЄНТІВ В ЗАКЛАДАХ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ ПІД ЧАС ВІЙНИ ПРОТИ РОСІЙСЬКОЇ АГРЕСІЇ	
21.	<i>Слабкий Г. О., Білак-Лук'янчук В. Й., Дикун Р. С.</i>	111
	ВПЛИВ ВІЙНИ ПРОТИ РОСІЙСЬКОЇ АГРЕСІЇ НА ВІДНОШЕННЯ ВИМУШЕНИХ ПЕРЕСЕЛЕНЦІВ ДО ОСОБИСТОГО ЗДОРОВ'Я	
22.	<i>Стеблюк Е. Е., Дубовенко Д. О.</i>	114
	СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ЛІКУВАННЯ ПСОРИАЗУ	
23.	<i>Терьошина І. Ф., Воюцька Є. В., Наумова В. Ю.</i>	118
	ВІЙНА ЯК СТРЕСОВИЙ ЧИННИК ВИНИКНЕННЯ РОЗЛАДІВ ХАРЧОВОЇ ПОВЕДІНКИ	
PHARMACEUTICAL SCIENCES		
24.	<i>Hajibayli T. A., Agamirzayeva K. A., Aliyev H. Y., Zeynalova G. R.</i>	121
	DETERMINATION OF AMINO ACIDS BY IR SPECTROSCOPY IN VICIA L. RAW MATERIALS	
25.	<i>Rhoulali Naoual, Suleiman M., Kobzar N., Perekhoda L.</i>	124
	COMPUTER PREDICTION OF THE ANTITUMOR PROPERTIES OF SUBSTITUTED BENZIMIDAZOLES	
26.	<i>Велігорська Ю. П.</i>	129
	ПРОБЛЕМИ УПРАВЛІННЯ ФАРМАЦЕВТИЧНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ В УКРАЇНІ	
27.	<i>Кур'ян Д. О.</i>	137
	ДУБІЛЬНІ РЕЧОВИНИ В МЕДИЦИНІ	
28.	<i>Кур'ян Д. О.</i>	139
	ДУБІЛЬНІ РЕЧОВИНИ	
29.	<i>Стремоухов О. О., Лукаш А. О.</i>	143
	ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОТИАЛЕРГІЧНИХ ПРЕПАРАТІВ НА РИНКУ УКРАЇНИ. I	

30. **Стремоухов О. О., Лукаш А. О.** 146
ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОТИАЛЕРГІЧНИХ ПРЕПАРАТІВ НА РИНКУ
УКРАЇНИ. II

CHEMICAL SCIENCES

31. **Klimko Yu. E., Koshchii I. V., Levandovskii I. A., Levandovskii S. I.** 149
SYNTHESIS AND CHEMICAL TRANSFORMATIONS OF
METHYL ESTER OF ADAMANTAN-1-THIONACETIC ACID IN
REACTION WITH PIPERIDINE
32. **Пушкар В. С., Кусяк Н. В.** 155
ОКСИДНІ КОМПЗИТИ ЕКОЛОГІЧНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ

TECHNICAL SCIENCES

33. **Avdieieva L. Yu., Dekusha H. V., Turchyna T. Ya., Makarenko A. A.** 157
INTENSIFICATION OF HYDROMECHANICAL INFLUENCE
WHEN DISPERSING RAW MUSHROOM MATERIALS
34. **Blyzniuk K., Sintiuurova I., Zassieieva Yu.** 165
USE OF APPLIED LIBRARIES GRAPHIC EDITOR KOMPAS IN
DESIGN OF BUILDING STRUCTURES
35. **Chyhur I., Shavranskyi M.** 167
HAMMING NEURAL NETWORK FOR PATTERN RECOGNITION
IN WELL DRILLING
36. **Dergach T. O., Sukhomlin G. D., Deineko L. M., Balyev A. Ye.,
Krasiuk A. V.** 171
IMPROVING THE QUALITY CHARACTERISTICS OF PIPES
MADE OF LOW-ALLOYED AND HIGH-ALLOYED STEEL
37. **Kononuchenko O. V., Herasymchuk O. M.** 177
ESTIMATION OF FATIGUE LIFE OF METAL MATERIALS
BASED ON STATIC STRENGTH AND MICROSTRUCTURE
CHARACTERISTICS
38. **Lavrenko Ia., Sydora T., Sushchenko M.** 186
SIMULATION OF THE DYNAMIC CHARACTERISTICS OF THE
PICO21 CENTRIFUGE
39. **Obodovych O., Pereiaslavl'tsev O., Pereiaslavl'tseva O.** 190
ANALYTICAL STUDY OF THE EQUILIBRIUM OF AN ELASTIC-
PLASTIC ENVIRONMENT ON A HORIZONTAL SURFACE
40. **Parfonova O., Moskovchenko Ye.** 196
VARIETY AND MAIN PRINCIPLES OF GAME THEORY IN
COMPUTER SCIENCE
41. **Sotnik S. V., Redkin K. S.** 201
DESIGN FEATURES OF CONTROL PANELS AND CONSOLES IN
AUTOMATION SYSTEMS

42. **Бубряк О. С., Потапова К. Р., Кучмій О. О.** 206
СИСТЕМА ВИЯВЛЕННЯ ТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ НА
ОСНОВІ ЛІНІЙНОГО МЕТОДУ SVM ТА НЕЙРОННОЇ МЕРЕЖІ
YOLO
43. **Григоренко С. М., Васалатій В. М., Гієнко А. М., Карпунець О. О.** 211
СИНТЕЗ І МОДЕЛЮВАННЯ РЕГУЛЯТОРА ДЛЯ ОБ'ЄКТУ З
ПАРАМЕТРАМИ, ЩО ЗМІНЮЮТЬСЯ
44. **Дорохович В. В.** 214
ВИЗНАЧЕННЯ ВПЛИВУ ЛАКТИТОЛУ, ІЗОМАЛЬТИТОЛУ НА
ПІНОУТВОРЮВАЛЬНУ ЗДАТНІСТЬ МЕЛАНЖУ, ЯЄЧНИХ
ЖОВТКІВ ТА БІЛКІВ
45. **Дулька О. С., Прибильський В. Л., Федосов О. Л.** 217
ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ БУТИЛЬОВАНОЇ ВОДИ У
ЗАКЛАДАХ ІНДУСТРІЇ ГОСТИННОСТІ
46. **Костенко В. В., Ніколаєць Д. О.** 219
ASYNCHRONOUS UNIT TESTING IN C#
47. **Назаров О. І., Яговий Д. В., Обихвост Р. В.** 223
ОЦІНКА ВІДНОСНОЇ ДОВГОВІЧНОСТІ ГАЛЬМІВНИХ
СИСТЕМ СУЧАСНИХ ЛЕГКОВИХ АВТОМОБІЛІВ ЗА
ВІДНОСНИМ ЗНОСОМ ФРИКЦІЙНИХ ПОВЕРХОНЬ ГАЛЬМ
48. **Нікітін Д. О., Редькін К. С.** 231
АНАЛІЗ ТЕХНОЛОГІЇ POLYJET ДЛЯ АДИТИВНОГО
ВИРОБНИЦТВА
49. **Тільна Ю. П.** 238
МОЖЛИВОСТІ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ
ТЕХНОЛОГІЙ В ДІЯЛЬНОСТІ ТЕХНОЛОГА ВИРОБІВ ЛЕГКОЇ
ПРОМИСЛОВОСТІ
50. **Церковний І. О.** 242
РОЗРОБКА ТЕЛЕГРАМ-БОТА ВИБОРУ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ
ХУДОЖНЬОЇ ТА СПЕЦІАЛЬНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

PHYSICAL AND MATHEMATICAL SCIENCES

51. **Ахиев Алаббас Сейди оглы, Нифталиева Мехрибан Муслим** 245
кызы
ОБ ОДНОЙ ЗАДАЧЕ ТЕОРИИ ТРЕЩИН ДЛЯ ДВУХСЛОЙНОЙ
ЦИЛИНДРИЧЕСКОЙ СТРУКТУРЫ
52. **Федина Н. В.** 251
АСИМПТОТИЧНІ ЗОБРАЖЕННЯ РОЗВ'ЯЗКІВ ЦИКЛІЧНИХ
СИСТЕМ ІСТОТНО НЕЛІНІЙНИХ ДИФЕРЕНЦІАЛЬНИХ
РІВНЯНЬ

GEOGRAPHICAL SCIENCES

53. **Пахомова А. Я.** 255
ПОДОРОЖ УКРАЇНОЮ - ДРУГЕ ДИХАННЯ ДЛЯ УКРАЇНИ

ARCHITECTURE

54. *Шелест В. О., Піданова М. С.* 259
ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ КРИТИХ ПАРКІНГІВ ДЛЯ
ПОЛІПШЕННЯ МІСЬКОЇ ЗАБУДОВИ ТА ЗМЕНШЕННЯ
ТРАНСПОРТНИХ ЗАТОРІВ

ASTRONOMY

55. *Лимар В. І., Балецька С. І.* 267
АСТРОМЕТРИЧНІ МІСІЇ HIPPARCOS ТА GAIA

PEDAGOGICAL SCIENCES

56. *Fedoriv Ya. R., Finogina T. S., Pirozhenko I. D., Shuhai A. Yu.* 272
THE RHETORIC OF RESILIENCE IN UKRAINIAN ACADEMIA
57. *Pirozhenko I. D., Semyankiv I. V., Shuhai A. Yu.* 282
PARAGRAPH WRITING: A WAY TO STRUCTURE STUDENTS'
MINDSET IN WRITTEN AND ORAL UTTERANCE
58. *Pryvezentsev O.* 287
ANALYSIS OF THE PROFESSIONAL ACTIVITY OF A
SPECIALIST IN THE DEVELOPMENT OF USER INTERFACES
59. *Ren Wei* 291
LEVELS OF FORMATION OF ARTISTIC ABILITIES OF JUNIOR
HIGH SCHOOL STUDENTS IN THE PROCESS OF MUSICAL
EDUCATION IN OUT-OF-SCHOOL EDUCATION INSTITUTIONS
60. *Sharykina A.* 297
MOTIVATION OF STUDENTS DURING DISTANCE LEARNING
OF ENGLISH LANGUAGE
61. *Бородієнко О. В.* 302
РЕГІОНАЛЬНА ЗАЛУЧЕНІСТЬ ФЛАМАНДСЬКИХ
УНІВЕРСИТЕТІВ: ВПЛИВ НА ПОЗИЦІЇ У МІЖНАРОДНИХ
РЕЙТИНГАХ
62. *Булиніна О. Д., Булинін В. О.* 311
КОМУНІКАТИВНА КУЛЬТУРА ЯК ПОКАЗНИК
ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ
63. *Валюкевич Т. В.* 319
ОСОБЕННОСТИ РАЗВИТИЯ НАВЫКОВ ГОВОРЕНИЯ НА
ЗАНЯТИЯХ ПО АНГЛИЙСКОМУ ЯЗЫКУ
64. *Іванова М. В., Науменко А. М., Черкун В. М.* 324
ГЕЙМІФІКАЦІЯ НА ЗАНЯТТЯХ З ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ТА
ВИХОВАННЯ ЯК СУЧАСНИЙ ОСВІТНІЙ ТРЕНД
65. *Кондрацька Л. А.* 330
ПЕДАГОГІЧНА МОДЕЛЬ САМОРОЗКРИТТЯ БАНДУРИСТА-
ПЕРФОРМЕРА
66. *Кривда В. С., Журавко Т. В.* 338
НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ
ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

67. *Перебейнос В. Б., Пакулин С. Л., Феклистова И. С., Пакулина А. С.* 342
 КООРДИНАЦИОННЫЕ СПОСОБНОСТИ И ДВИГАТЕЛЬНЫЕ НАВЫКИ КАК ОСНОВА ТЕХНИКО-ТАКТИЧЕСКОЙ ПОДГОТОВЛЕННОСТИ ЮНЫХ ДЗЮДОИСТОВ
68. *Пехарева А. С., Пехарева С. В., Горбенко Є. О.* 353
 МОЖЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ РОБОТОТЕХНІКИ У РОБОТІ З ДОШКІЛЬНИКАМИ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ
69. *Полякова Г. П.* 360
 ОСОБЛИВОСТІ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В УКРАЇНІ ПІД ЧАС ВОЄННИХ ДІЙ
70. *Сторож В. В.* 365
 ПРОБЛЕМА ПІЗНАННЯ ДИТИНИ ПЕДАГОГОМ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ
71. *Федорів М. Л.* 369
 ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: ВИКЛИКИ І МОЖЛИВОСТІ
72. *Форостовська Т. О., Буйнова Ю. Р., Магеря Н. О.* 379
 ПІДВИЩЕННЯ ПІЗНАВАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ УЧНІВ НА УРОКАХ ХІМІЇ ЗАСОБАМИ ВЕБ-КВЕСТУ
73. *Фриптуляк В. С., Кравцова Т. О.* 383
 ВИКОРИСТАННЯ КОУЧ-ТЕХНОЛОГІЙ ЯК ІНСТРУМЕНТУ ПІДВИЩЕННЯ МОТИВАЦІЇ УЧНІВ НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ
74. *Шубкіна К. А., Сутирін Д. О., Мешкова К. П.* 387
 ДЕЯКІ МЕТОДИ ОПАНУВАННЯ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ В МЕДИЧНИХ ЗВО УКРАЇНИ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ
75. *Якутіна Т. Г.* 392
 ДЕЯКІ АСПЕКТИ НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ У ФОРМАТІ ОНЛАЙН ЗАНЯТЬ

PSYCHOLOGICAL SCIENCES

76. *Griunauer Elha Anastasiia* 397
 DOMESTIC VIOLENCE AS A DETERMINANT OF CRIME
77. *Гульбс О. А., Лантух В. В., Тішакова Л. Т.* 405
 ІННОВАЦІЙНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНОЇ СВІДОМОСТІ У ДІЯЛЬНОСТІ ВИКЛАДАЧА ВИЩОЇ ШКОЛИ
78. *Лазор К. П.* 411
 ПРИЙОМИ ТА ПРИНЦИПИ ЗДІЙСНЕННЯ ОПОРУ ПСИХОЛОГІЧНОМУ ВПЛИВУ В УМОВАХ КІБЕРПРОСТОРУ
79. *Пирог Г. В., Удод С. Ю.* 417
 ВПЛИВ КОМУНІКАЦІЇ В СІМ'ЯХ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ТА АДАПТАЦІЯ В РОДИНАХ ВІЙСЬКОВИХ ПІД ЧАС ВОЄННИХ ДІЙ В УКРАЇНІ ТА США

80. *Разумова О. Г., Марчевська В. В.* 423
ВИДИ ШКІЛЬНОГО БУЛІНГУ ТА ЇХНІЙ ВПЛИВ НА ПСИХОЕМОЦІЙНИЙ СТАН І СОЦІАЛЬНИЙ РОЗВИТОК УЧНІВ

SOCIOLOGICAL SCIENCES

81. *Чудик-Білоусова Н. І., Крилова Я. В.* 430
НАДАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ ОСОБАМ ПОХИЛОГО ВІКУ, ЯКІ СТАЛИ БЕЗДОМНИМИ ВНАСЛІДОК ВІЙНИ

JOURNALISM

82. *Порнуліт О. О.* 435
НЕБЕЗПЕКИ ПАРЦЕЛЯЦІЇ СОЦІАЛЬНИХ СУБ'ЄКТІВ / ІНСТИТУТІВ У ФОРМАТІ ПЕРЕБУВАННЯ В І ВЗАЄМОДІЇ З МЕДІАКОНТИНУУМОМ (ФРАГМЕНТОВАНІСТЬ)

HISTORICAL SCIENCES

83. *Авраменко Т. О.* 444
ЯК ЗАНЕПАЛА ДИНАСТІЯ ЦИН?
84. *Власюк І. М.* 451
ПРОБЛЕМИ СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНОГО РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ БОСНІЇ І ГЕРЦЕГОВИНИ В КОНТЕКСТІ ЇЇ ІСТОРИЧНОГО МИНУЛОГО
85. *Чернуха О. В., Денисенко К. О.* 456
ЖИТТЯ ТА ДІЯЛЬНІСТЬ ІВАНА АНДРІЙОВИЧА ЗУБКОВСЬКОГО

LITERATURE

86. *Гончарук В. А.* 461
ЖИТТЄПИС МИХАЙЛА ДРАЙ-ХМАРИ: СТАН ДОСЛІДЖЕННЯ

POLITICAL SCIENCES

87. *Luchko Ya., Shnyrkov O. O.* 469
UKRAINE AND LATIN AMERICA: FORMATION OF COOPERATION RELATIONS AND NOWDAYS RELATIONS
88. *Панченко Г. О.* 475
ЛІДЕРСТВО ЯК ІНСТРУМЕНТ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ОКРЕМОГО ЗАКЛАДУ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я
89. *Федянін В. О.* 481
ДИПЛОМАТИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ ОАЕ

PHILOLOGICAL SCIENCES

90. *Moshkovska L. M., Zakonnova O. O.* 487
STRUCTURAL AND SEMANTIC PROPERTIES OF ENGLISH PARENTHETICAL ELEMENTS IN SCIENTIFIC AND TECHNICAL TEXTS ON ROAD CONSTRUCTION TECHNOLOGIES: TRANSLATION ASPECTS
91. *Rampura S., Kutepova T.* 492
TO THE ISSUE OF THE TEEN SLANG
92. *Волкова М. Ю., Наливайко А. М.* 496
XX СТ. – ЗМІНА РОЛІ ЖІНКИ В ЛІТЕРАТУРІ XX СТОЛІТТЯ
93. *Вірцан А. Є.* 501
СТИЛІСТИЧНІ АСПЕКТИ ПЕРЕКЛАДУ СУЧАСНОГО СЛЕНГУ (НА МАТЕРІАЛІ АМЕРИКАНСЬКИХ МОЛОДІЖНИХ СЕРІАЛІВ)
94. *Карпенко О. Ю., Крилова Е. В.* 505
НОМІНАЦІЯ ПЕРСОНАЖІВ У ДІАЛОГІЧНОМУ МОВЛЕННІ ГОЛОВНОЇ ГЕРОЇНИ РОМАНУ ДЖЕЙН ОСТІН «PRIDE AND PREJUDICE»
95. *Крайчинська Г. В., Романюк І. М.* 513
ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ ТЕКСТІВ
96. *Пеліван О. К., Матієнко-Сільницька А. В.* 519
ПРОСОДІЯ І АКТУАЛІЗАЦІЯ КОМУНІКАТИВНОЇ ІНТЕНЦІЇ: ЧАСТОТНИЙ ПАРАМЕТР
97. *Перелигіна О. І., Ушакова С. В.* 528
РОЗВИТОК НАВИЧОК ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ВНЗ ДЛЯ ІНТЕГРАЦІЇ В МАЙБУТНЄ СУСПІЛЬСТВО
98. *Федоряка Л. Д., Баля В. І.* 533
ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ У ТВОРАХ ДИТЯЧОЇ ЛІТЕРАТУРИ (НА ПРИКЛАДІ ПОВІСТІ Л. КЕРРОЛЛА «АЛІСА В ЗАДЗЕРКАЛЛІ»)

PHILOSOPHICAL SCIENCES

99. *Безродний А. Г.* 536
ЕВОЛЮЦІЯ ЯК НАСЛІДОК БОРОТЬБИ ЗА РЕСУРСИ

ECONOMIC SCIENCES

100. *Mizina O., Chehlakova K., Amelnytska O.* 540
IMPROVEMENT OF THE INNOVATIVE ACTIVITY OF BUSINESS PROCESSES OF THE ENERGY COMPANY
101. *Бітнер І. В., Коротких О. Е.* 548
КРЕДИТНИЙ ПОРТФЕЛЬ БАНКУ ТА АСПЕКТИ ЙОГО УПРАВЛІННЯ

102.	<i>Боденчук Л. Б., Басва Т. Д., Чепой Г. М.</i> ПРОБЛЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА ТА ЇХ ВИРІШЕННЯ	552
103.	<i>Гузар Б. С., Кисельов І. А.</i> НАПРЯМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ СУБ'ЄКТІВ АГРАРНОГО БІЗНЕСУ УКРАЇНИ	558
104.	<i>Дарушин О. В., Боденчук С. В., Левченко А. Б.</i> ТЕХНІКА ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ ТА ЇХ ОСОБЛИВОСТІ В ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ	565
105.	<i>Дідківська О. Г., Горемикіна Ю. В.</i> ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ ЗАКЛАДІВ ІНСТИТУЦІЙНОГО ДОГЛЯДУ ТА ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ В УМОВАХ ВІЙНИ	576
106.	<i>Закржевська Г. К.</i> ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ІНКАСАЦІЇ ГОТІВКИ В БАНКАХ	580
107.	<i>Канцибка Є. М.</i> СПЕЦИФІКА І ХАРАКТЕРИСТИКА ПРОЦЕСУ ФОРМУВАННЯ ІМІДЖУ ПІДПРИЄМСТВА	586
108.	<i>Канцибка Є. М.</i> ФАКТОРИ ВПЛИВУ НА ФОРМУВАННЯ ІМІДЖУ ПІДПРИЄМСТВА	591
109.	<i>Ковальова Т. В., Половко А. В.</i> ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ З ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ ТА ПІДРЯДНИКАМИ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ	597
110.	<i>Козьмук Н. І., Фельштинський М. Б.</i> УПРАВЛІННЯ ПРОЦЕСОМ ЕФЕКТИВНОГО ФОРМУВАННЯ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА	604
111.	<i>Костишина Т. А., Тужилкіна О. В., Степанова Л. В., Костишина А. І.</i> КОМПЕНСАЦІЙНА ПОЛІТИКА В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ	608
112.	<i>Крячко А. Р., Шейко М. С.</i> ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ В МИТНОМУ КОНТРОЛІ ПРИ ПЕРЕМІЩЕННІ ТОВАРІВ ЧЕРЕЗ МИТНИЙ КОРДОН УКРАЇНИ	614
113.	<i>Морозова Н. Л., Пархоменко Т. Л.</i> КРИПТОВАЛЮТА: ІСТОРІЯ ВИНИКНЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ	621
114.	<i>Назарчук В. І.</i> ПОДАТОК НА ДОХОДИ ФІЗИЧНИХ ОСІБ ЯК ДЖЕРЕЛО ДОХОДУ БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ	627
115.	<i>Найденко О. Є.</i> ПОКАЗНИКИ МОНІТОРИНГУ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ ПОДАТКОВИХ ПЛІГ	632

116. *Пилипенко К. А., Рунчева Н. В., Бритвенко А. С., Верховод І. С.* 641
ОПОДАТКУВАННЯ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ
ТУРИСТИЧНОЇ СФЕРИ УКРАЇНИ
117. *Радзієвська С. О.* 644
ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ В
КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ ІНТЕГРАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ
ДЕРЖАВИ
118. *Смірнова Г. В.* 648
АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ПРОГРАМИ «ДОСТУПНІ ЛІКИ» В
КОНТЕКСТІ СПІВПРАЦІ З КРАЇНАМИ ЄС
119. *Солодовніков Д. Ю., Чала Т. Г.* 651
РОЗВИТОК ТА ВПРОВАДЖЕННЯ В УКРАЇНІ ТЕХНОЛОГІЙ
АВТОМАТИЗАЦІЇ: ВИКЛИКИ ТА ПРОБЛЕМИ

LEGAL SCIENCES

120. *Ignatieva A. I., Podoliaka O. O.* 656
COURT ORDER IN CIVIL PROCEEDINGS OF UKRAINE
121. *Брусенцева М. С., Савенко В. П.* 659
ПОНЯТТЯ ТА МЕТА ПРИМУСОВИХ ЗАХОДІВ МЕДИЧНОГО
ХАРАКТЕРУ
122. *Ващишин П. В., Савенко В. П.* 662
ПРАВОВІ НАСЛІДКИ СУДИМОСТІ
123. *Деменко В. М., Савенко В. П.* 665
НЕОБХІДНА ОБОРОНА
124. *Жовтобрюх Н. В., Савенко В. П.* 668
ПРАВИЛА ПРИЗНАЧЕННЯ ПОКАРАННЯ ЗА СУКУПНІСТЮ
ВИРОКІВ
125. *Каліберда Н. Г., Савенко В. П.* 672
УМОВНО-ДОСТРОКОВЕ ЗВІЛЬНЕННЯ ВІД ВІДБУВАННЯ
ПОКАРАНЬ
126. *Капустян А. Є., Савенко В. П.* 676
ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ СПЕЦІАЛЬНОЇ
КОНФІСКАЦІЇ ЯК ЗАХОДУ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОГО
ВПЛИВУ
127. *Кобзар В. В., Кезля В. В.* 680
ВІЙСЬКОВІ ЗЛОЧИНИ: СУЧАСНИЙ ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВИЙ
КОНТЕКСТ
128. *Койда В. В.* 689
ПРОБЛЕМАТИКА УСИНОВЛЕННЯ ДІТЕЙ-СИРИТ В УМОВАХ
ВОЄННОГО СТАНУ
129. *Мозоль К., Савенко В.* 693
ПОВТОРНІСТЬ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ
130. *Нечепоренко В. Р., Савенко В. П.* 697
ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПРИЗНАЧЕННЯ ОСНОВНИХ ТА
ДОДАТКОВИХ ВИДІВ ПОКАРАНЬ

131.	<i>Нянченко Д. О., Савенко В. П.</i>	700
	ПОНЯТТЯ ПОКАРАННЯ ТА ЙОГО МЕТА	
132.	<i>Онїщик Ю. В., Лобач В. Р.</i>	703
	СТАДІЇ ПРОВАДЖЕННЯ У СПРАВАХ З ПУБЛІЧНО-ПРАВОВИХ СПОРІВ В АДМІНІСТРАТИВНОМУ СУДОЧИНСТВІ	
133.	<i>Рак Н. В., Савенко В. П.</i>	709
	ПОНЯТТЯ ОБМЕЖЕННЯ ВОЛІ ЯК ВИДУ ПОКАРАННЯ	
134.	<i>Савенко В. П., Савенко А. Б.</i>	712
	ОСОБЛИВОСТІ КВАЛІФІКАЦІЇ ПРАВОПОРУШЕННЯ ЗА ОЗНАКАМИ СУБ'ЄКТИВНОЇ СТОРОНИ	
135.	<i>Собильський Д. Г., Савенко В. П.</i>	716
	ОБ'ЄКТ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ	
136.	<i>Шамша Д. Д., Савенко В. П.</i>	719
	ОСУДНІСТЬ	
137.	<i>Ядловська О. С., Немченко Н. В.</i>	722
	ОКРЕМІ ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ВПРОВАДЖЕННЯ МЕТОДИКИ «ЗЕЛЕНА КІМНАТА» У РОБОТІ З НЕПОВНОЛІТНИМИ ПІД ЧАС КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ	

**КОМУНІКАТИВНА КУЛЬТУРА ЯК ПОКАЗНИК ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ
МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ**

Булиніна Оксана Дмитрівна,

магістр, ст. викладач

Харківський національний медичний університет

Булинін Владислав Олександрович,

аспірант

Українська інженерно-педагогічна академія

м. Харків, Україна

Анотація. Обґрунтовано необхідність дослідження комунікативної культури, що є невід'ємним показником професіоналізму майбутніх педагогів. Комунікативна діяльність, як будь-яка інша, має певні мотиви, цілі і складається з низки комунікативних дій. Володіння комунікативними вміннями визначають рівень сформованості у педагогів комунікативної культури. Ефективність професійної діяльності майбутнього педагога значною мірою зумовлена не тільки здібностями людини, індивідуальними стійкими якостями особистості, рівнем сформованості професійних умінь та навичок, але й "суб'єкт-суб'єктними" відносинами.

Ключові слова: культура, комунікативна культура, майбутні педагоги, професіоналізм, навчання.

В умовах динамічних соціальних перетворень одним із завдань вищої освіти України є розвиток у випускників вищої школи здатності до адаптації на ринку праці, зокрема формування комунікативної культури молодих спеціалістів, оскільки вона є невід'ємною складовою професіоналізму кожного фахівця та умовою, що забезпечує самореалізацію особистості у суспільних відносинах [1]. Комунікативна культура виступає як загальнокультурна категорія, що потребує детального опису з позицій педагогіки, психології та філософії.

Проблема формування комунікативної культури особистості майбутнього фахівця є багатогранною й досліджувалася різними вченими. Так, у працях М. Васильєвої, Н. Волкової, В. Грехнева, К. Галацин, Є. Дурманенко, В. Кан-Калика, Л. Паламар, Л. Петровської, В. Полторацької, С. Рябушко, Г. Сагач, В. Тернопільської, Л. Шепеленко, Е. Ященко та ін. аналізувались різні аспекти формування комунікативної культури особистості: комунікативна взаємодія, психологічні аспекти комунікативної підготовки студентів, педагогічні умови формування окремих комунікативних умінь і навичок тощо.

Формування культури спілкування особистості, її взаємин з іншими людьми, індивідуальності і неповторності, стає усе більш актуальним в умовах інтеграційних процесів у світовій спільноті. Зростає роль комунікації, викликана прагненням до інтеграції культур. Міжособистісне спілкування є не лише необхідним компонентом діяльності, але і обов'язковою умовою нормального функціонування суспільних систем. Спілкування розглядається як важливий компонент загальної культури та однією з умов самореалізації (І. О. Василенко, Т. В. Вільчинська, А. Гелен, К. М. Левітан). Вагомий внесок у дослідження культури міжособистісних відносин зробили Б. Г. Ананьєв, Л. І. Божович, О. К. Дусавицький, у розвиток лінгвістичних та психолінгвістичних особливостей процесу комунікації – Т. В. Рядова, Л. Я. Цвет.

Мета статті полягає у висвітленні питання формування комунікативної культури майбутніх педагогів в умовах вищого навчального закладу.

Комунікативна культура сучасної людини сприймається суспільно-громадською свідомістю як умова формування особистості [2, с. 55], спосіб самореалізації і досягнення успіху [3, с. 36] засіб самоствердження і досягнення мети в міжособистісних стосунках [4, с. 42].

Існує багато визначень поняття «комунікативна культура». Розглянемо деякі з них. О. Гаврилюк, у своєму дисертаційному дослідженні, розглядає комунікативну культуру як «складне динамічне особистісне утворення, що відображає соціально зумовлений рівень розвитку особистості, її готовність до

комунікативної діяльності, систему поглядів і дій, які забезпечують задоволення потреб самореалізації та спосіб досягнення цілей у спілкуванні, плідну доброзичливу взаємодію людей у різних сферах життєдіяльності» [5, с. 15].

А. Аносова трактує комунікативну культуру як “динамічне, структурно-рівневі особистісне утворення, представлене досягненнями у пізнанні себе, внутрішніми цінностями індивіда, комунікативними знаннями, осмисленістю емоцій, комунікативно значущими якостями особистості, що обумовлює взаємодію з навколишнім світом, орієнтовану на загальноприйнятую норму культурного фону сучасного соціокультурного середовища» [6].

С. Знаменська визначає комунікативну культуру як систему внутрішніх ресурсів, необхідних для побудови ефективної комунікації в певному колі ситуацій міжособистісної взаємодії [7, с. 25].

І. Зязюн комунікативну культуру розглядає як компонент професійної культури майбутнього фахівця, що становить систему знань, норм, цінностей і способів поведінки, прийнятих у суспільстві та уміння органічно, природно і невимушено реалізовувати їх у діловому й емоційному спілкуванні [8, с. 5]. У свою чергу, Е. Яценко тлумачить комунікативну культуру як умову і передумову ефективності професійної діяльності і як мету професійного самовдосконалення [9, с. 42]; а О. Корніяка визначає комунікативну культуру як морально зорієнтований засіб спілкування, що забезпечує афективний інформаційний обмін між людьми, опосередковує їхню взаємодію та взаємовплив, уможлиблює міжособистісне сприймання та взаєморозуміння (перцепцію); як готовність і спроможність особистості до спілкування з оточенням [10, с. 35].

Говорячи про комунікативну культуру педагога, треба мати на увазі, що частина цієї культури, уміння говорити зразково, відображає особливості професійної діяльності педагога. Основне завдання комунікативної культури педагога можна визначити як формування таких правил спілкування, що сприяють взаєморозумінню людей у процесі навчання і виховання,

взаємозбагаченню духовними цінностями.

Слід зазначити, що спілкування не лише виконує обслуговуючі функції, пов'язані із засвоєнням предметних знань, умінь та навичок, а й має особисту цінність – воно виступає в якості мети, змісту та результату освітньої діяльності, і, на думку багатьох педагогів, навчання спілкуванню має бути інтерактивним [11, с. 140].

На початку активної розробки культурологічного напрямку у філософії, соціології, педагогіці й психології науковці розпочали ряд досліджень, присвячених окремим сторонам професійно-педагогічної культури: методологічної [12, с. 145], морально-естетичної [13, с. 125], комунікативної [14, с. 55]. У цих дослідженнях педагогічна культура розглядається як проекція загальної культури, що виявляється в системі професійних рис і специфіці педагогічної діяльності вчителя.

Професійно-педагогічна культура інтенсивно вивчається в системі психолого-педагогічних наук (О. Барабанщиков, Є. Бондаревська, Т. Вільчинська, С. Кульневич, С. Міщенко, С. Муцинов, В. Семиченко, В. Серіков, А. Щербаков). Нове відношення до праці, як творчого процесу, визначає новий підхід системи освіти до майбутніх фахівців. Професіоналізм, як риса особистості, гуманістичне мислення та поведінка, універсальні культурні норми – це найбільш узагальнені вимоги до сучасного фахівця.

Аналіз наявних психолого-педагогічних досліджень дає можливість стверджувати, що професійна педагогічна культура є інтегральною ознакою особистості вчителя, проекцією його загальної культури на професійну сферу, складовою якої є комунікативна культура вчителя. Слід зазначити, що процес професійного становлення студентів у вищому навчальному закладі стає можливим лише за наявності мінімуму умов як об'єктивного, так і суб'єктивного порядку. Психічна регуляція професійної діяльності є складним актом, який передбачає не тільки наявність певних професійних знань і вмінь, а й сформованість у майбутніх спеціалістів комплексу рис і властивостей особистості, що відповідають вимогам педагогічної професії. Тому все

реальніше відчувається потреба у підході, за якого предметом дослідження є педагогічна діяльність як цілісне явище, а не окремі її аспекти. Проте вирішення завдань, пов'язаних з подальшим удосконаленням підготовки педагогічних кадрів, знаходиться в безпосередній залежності не тільки від орієнтації студентів на професію вчителя, а й від залучення їх до професійної діяльності. Так, наприклад, С. Рубінштейн визначав професійне становлення людини як рух до досягнення досконалості [15, с. 155].

У цих умовах значної актуальності набуває проблема формування комунікативної культури студентів під час навчання у ВНЗ. Доведено, що лише незначна частина майбутніх фахівців досягає високого рівня культури спілкування в умовах спонтанного розвитку цього складного особистісного утворення. Більшість студентів мають нерозвинену комунікативну культуру, схильні переважно до репродуктивної діяльності, мають обмежені уявлення про феномен комунікативної культури, у них відсутня ініціатива та прагнення самовдосконалення. Це негативно відбивається на особистих досягненнях у процесі професійно-педагогічної діяльності, на життєвому самовизначенні [16, с. 28].

Основу виховного процесу у вищій школі, як вважає І. Чернокозов, становлять відносини між викладачем і студентами, за яких окремий студент і студентський колектив у цілому є не тільки об'єктом педагогічного впливу, виконавцем волі викладача, але й активним учасником цього процесу. Науковець переконаний, що структура відносин “викладач-студент” являє собою систему усвідомлених зв'язків, починаючи із найбільш скороминущих, простих просторово-часових, психічних і соціальних контактів, і до найбільш складних соціальних дій і взаємин, що мають сталий характер [17, с. 285].

Взаємодіючі сторони у виховному процесі нерівнозначні. Провідну, визначальну роль у педагогічній взаємодії відіграє викладач. Залежно від змісту ці відносини можуть підвищувати ефективність виховного процесу або знижувати його результативність.

Очевидно, всебічне вдосконалення рівня професійної підготовки

вчительських кадрів потребує вирішення цілого комплексу завдань, серед яких одне із центральних місць посідає комунікативна культура майбутніх педагогів і умови її формування засобами виховного процесу вищої школи.

Висновки. Порівняльний аналіз наукової літератури дає підставу вважати, що комунікативна культура – це цілісне інтегральне динамічне утворення, що характеризується наявністю рис, орієнтацій вчителя, яке дозволяє педагогу розвиватися в гармонії з загальною культурою. Проте помилковою є думка, що людина високої культури одночасно володіє й професійною педагогічною культурою. Кожна з них має свої типові ознаки та структурні елементи.

Комунікативна культура особистості вчителя є невід'ємною складовою частиною професійно-педагогічної культури й культури особистості зокрема, являє собою ступінь засвоєння комунікативного досвіду у вигляді знань, умінь, навичок. Педагогічний досвід, аналіз наукових джерел переконливо свідчать, що підвищення якості підготовки майбутнього вчителя, успішність формування його культури спілкування залежить не тільки від застосування якісно нових засобів і підходів до визначення мети чи змісту педагогічної освіти, а й від суттєвої перебудови вже наявних способів організації навчально-виховного процесу вищої навчальної педагогічної школи.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Закон України «Про вищу освіту».
2. Вільчинська Т.В. Культура в мові та правові проблеми формування особистості і держави. Збірник наукових праць. – Хмельницький, 1998 – 192 с.
3. Дусавицький А.К. Структура особистості як предмет психологічного дослідження. – Вісник Харківського університету. 1992 – № 366 – С. 34-50.
4. Васильєва М.М. Умови формування мотивації при вивченні іноземної мови//Іноземна мова в школі – 1981. – № 2 – с. 41-45.
5. Гаврилук О.О. Формування комунікативної культури майбутніх учителів засобами позааудиторної роботи: автореф. дис. ... канд. пед. наук:

спец. 13.00.04 / О.О. Гаврилюк. – Кіровоград, 2007. – 20 с.

6. Аносова А.В. Интернет як середовище прояву комунікативної культури старшокласників / А.В. Аносова // Народна освіта / – 2011. – Вип. 2(14): [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.narodnaosvita.kiev.ua/vupysku/14/statti/anosova.htm>.

7. Знаменская С.В. Педагогические условия формирования коммуникативной культуры студентов в процессе профессиональной подготовки в вузе: дисс. ... канд. пед. наук: 13.00.06 / С.В. Знаменская. – Ставрополь, 2004. – 169 с.

8. Зязюн І.А. Сучасні дидактичні моделі і логіка учіння / Зязюн І. А. // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми: зб. наук. пр. – К.; Вінниця: ДОВ Вінниця, 2000. – С. 4–7.

9. Ященко Е.М. Комунікативна культура сучасних студентів / Е.М. Ященко // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка. – Тернопіль: ТДПУ, 2005. – № 4. – С. 40-45. – (Серія «Педагогіка»).

10. Корніяка О.М. Порівняльний аналіз розвитку комунікативної компетентності фахівця у період його первинної і вторинної професіоналізації / Корніяка О.М. // Проблеми сучасної психології: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, Інституту психології ім. Г.С. Костюка НАПН України / за ред. С. Д. Максименка, Л.А. Онуфрієвої. – Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2011. – С. 31- 40.

11. Гейхман Л.К. Интерактивное обучение общению как модель межкультурной коммуникации / Л.К. Гейхман // Вестник Московского университета, сер. 19. Лингвистика и межкультурная коммуникация. – 2003. – № 3. – С. 138–147.

12. Ісаєв І.Ф. Професійно-педагогічна культура як предмет наукового дослідження. / І.Ф. Ісаєв // Теоретичні питання культури, освіти та виховання. – 2010. - № 42. – С.143-147.

13. Гришин Э.А. Теория и практика профессионально-этической подготовки учителя в системе высшего педагогического образования: дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.01 / Э. А. Гришин. – М., 1981. – 303 с.
14. Грехнев В.С. Социальная философия как форма знания и познания. / Грехнев В.С. - // Философия и об-во. – 2000. N3. – С. 50 - 69.
15. Рубинштейн С.Л. Принципы и пути развития психологии / С.Л. Рубинштейн. – М.: Изд-во АН СССР, 1959. – 354 с.
16. Алексеев Н.Г. Методологічні принципи проектування освітніх систем // Проектування в освіті: проблеми, пошуки: Матеріали науково-практичної конференції: 1994. – С.21 – 34.
17. Чернокозов І.І., Чернокозова В.М. Етика вчителя. Педагогічна етика. / І.І Чернокозов, В.М. Чернокозова // Педагогічна майстерність. – 2006. – С. 284-286.